

Організація пасіки на землях лісового фонду

В залежності від природно-кліматичних умов бджільництво може мати різний напрям. В одних випадках пасіки утримують в основному для одержання меду, в інших - для запилення сільськогосподарських культур і виробництва продуктів бджільництва, розмноження бджолиних сімей й одержання маток для реалізації.

Перед тим, як приступити до організації нової пасіки потрібно визначити кількість бджолиних сімей для виробництва товарного меду, воску та інших продуктів бджільництва. Придбані сім'ї повинні бути сильними (7 і більше рамок з бджолами, 3-4 з розплодом і не менше 12 запасних щільників) з 3-5 кг корму на сім'ю.

Висока продуктивність властива лише тим бджолиним сім'ям, яким створено найбільш сприятливі умови в життєдіяльності. Стан і потреби сімей визначають переважно шляхом їх огляду. При закупівлі бджолині сім'ї оглядають безпосередньо на пасіці господарства-постачальника, і при цьому визначається сила сімей, наявність кормів, щільників і особливо перевіряється наявність плідної матки.

Найкраще перевозити вулики чи пакети з бджолами навесні. В порівнянні з літнім періодом в гніздах буває менше розплоду і бджіл, температура повітря також нижча, тому бджоли під час перевезення в цей період сидять спокійно. Все це забезпечує успішну доставку бджіл до місця призначення.

Збір меду і ефективність запилювальної роботи в значній степені залежить від розміщення пасік. Вибір місця для пасіки проводиться з врахуванням нектарного запасу використовуваної кормової бази, строків цвітіння медоносних рослин, захисту вуликів від несприятливих умов (вітру, низьких температур, туманів, спеки), розміщення джерел води, зручності під'їзду автотранспорту і виконання навантажувально-розвантажувальних робіт.

Бджолині сім'ї слід розташувати в районах з багатою медоносною рослинністю, щоб вони підсилюлися до медозбору, дали товарну продукцію а також забезпечили себе кормами на зиму.

Вважається, що за нормальних погодних і медозбірних умов у рік весняного придбання бджіл від них можна одержати без істотного зниження продуктивності 15-20 і більше відсотків приросту нових бджолиних сімей.

Пасіка повинна бути забезпечена відповідними виробничими будівлями, обладнанням та засобами механізації. Від пасіки до лісництва прокладають під'їзні шляхи для проїзду автотранспорту.

Велике значення при організації пасіки має правильний вибір конструкції вулика. Серед вертикальних вуликів (стояків), об'єм яких збільшують за рахунок додаткових корпусів або магазинних надставок, які ставлять одна на одну; найбільш раціональним є багатокорпусний вулик.

Модифікація багатокорпусного вулика складається з 2-4 корпусів по 10 рамок розміром 435x230 мм.

Горизонтальні вулики-лежаки розраховані на 20 стандартних рамок розміром 435x300 мм. Вулики-лежаки найбільш зручні для догляду за бджолами, але відбір меду з них ускладнюється, часто доводиться відбирати його із щільників, зайнятих розплодом, чого уникають гри багатокорпусному утримання бджіл.

Конструкція вуликів повинна відповідати вимогам промислової технології. Вулик повинен надійно захищати гніздо бджіл від несприятливих зовнішніх умов, бути досить просторим для розміщення в ньому великої сім'ї, легким, зручним у користуванні, добре вентиляватись, при потребі дозволяти змінити об'єм гнізда. Виготовляти вулики найкраще з дерев'яних листяних порід, не смолистої хвойної деревини.

Тип вулика визначається розміщенням гніздового і магазинного відділень - *вертикальним* чи *горизонтальним*, *система* - розміром рамки, *конструкція* - його зовнішньою формою. При одній і тій самій системі вулика із звичайною рамкою 435x300 мм (рис. 4.2), він може бути вертикального типу - двокорпусний), горизонтального - лежак, або перехідним - 19-16 рамковим з одним або двома магазинами на піврамку. Найбільш раціональним є багатокорпусний вулик із зменшеними гніздовими рамками (435x230 мм) і надставками (435x145 мм), однокорпусний вулик з гніздовою рамкою (435x300 мм), а також вулики лежаки.

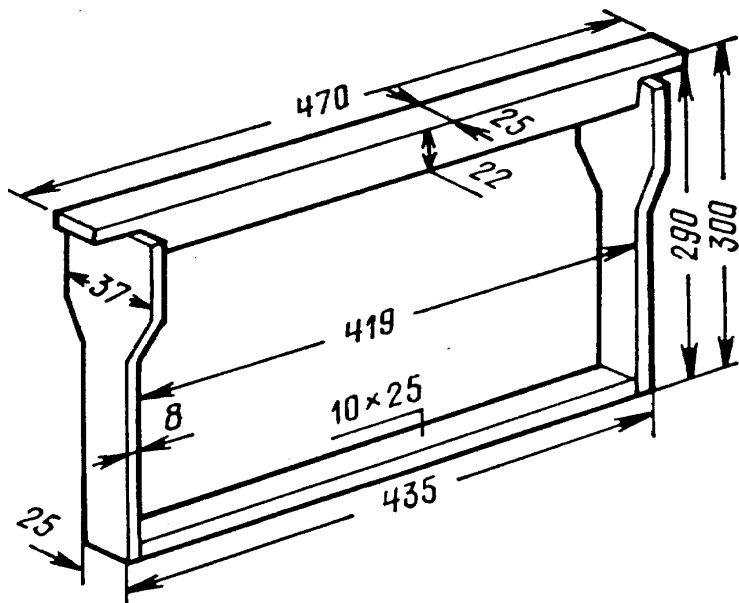

Рис. 4.2. Гніздова рамка

Конструкція вуликів повинна відповідати наступним вимогам: взаємозамінюваність корпусів, рамок та інших частин; легкість і зручність у роботі; можливість швидкої підготовки до перевезення, а також проведення ефективної боротьби із захворюваннями бджіл тощо.

Промисловість випускає наступні конструкції вуликів:

Вулик-лежак на 16 рамок з надставкою – призначений для утримання в ньому бджолиних сімей в різноманітних природно-кліматичних зонах країни.

Утеплений вулик-лежак на 16 рамок (білоруський) – забезпечує нормальну зимівлю бджіл на відкритому повітрі без додаткового утеплення іззовні.

Вулик-лежак на 20 рамок з надставкою – передбачає поділ гнізда глухою перегородкою на два самостійних відділення, кожне з яких має свій льоток.

Вулик-лежак на 20 рамок (український). У вулику використовується вузьковисока рамка. У зимовий період у вулику можна утримувати дві бджолтні сім'ї.

Вулик однокорпусний з двома надставками (рис.4.3 А). У вулику зроблено висувний лотік, а між корпусом і дном встановлена металева сітка, що полегшує проведення боротьби з кліщовими захворюваннями, зокрема, вароатозом.

Вулик двокорпусний з надставками (рис.4.3 Б) – розрахований на розміщення в ньому гніздових рамок багатокорпусного вулика і напіврамок.

Вулик багатокорпусний (рис.4.3 В) – призначений для промислових пасік медового спрямування.

Вулик десятирамковий з надставками. Будова вулика дає змогу ефективно вживати заходи по боротьбі з вароатозом.

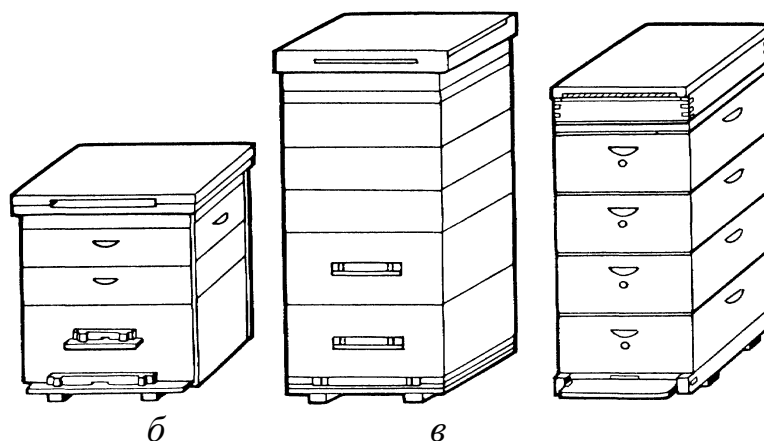

Рис.4.3. Конструкції вуликів вертикального типу: *а* – однокорпусний з двома магазинними надставками; *б* – двокорпусний з магазинними надставками; *в* – багатокорпусний.

Основною частиною вулика є *корпус*, який складається з передньої, задньої і двох бокових стінок. *Дно* в лежаках прибивають, у вертикальних вуликах воно знімне, а в багатокорпусних ще й оборотне. *Дах* вулика роблять плоским і покривають бляхою. В обв'язці даху роблять щілини, засітковані решіткою для вентиляції вулика. Для багатокорпусних вуликів виготовляють піддашники, які використовують для переводу бджіл із звичайної рамки на зменшену та при закладанні утеплювальної подушки поверх рамок. У вуликах-лежаках роблять дві вставні перегородки – одна повністю ділить вулик на дві частини, друга – коротша від діафрагми на 15 мм для утворення проходу для бджіл. Гніздо поверх рамок накривають дощечками-

стелинками. У багатокорпусному вулику використовують горизонтальну діафрагму.

При виготовленні вуликів необхідно дотримуватись державних стандартів на вулики і деталі до них (роздільні решітки, годівниці, утеплювальні подушки), а також на матеріали, з яких виготовлюють вулики і обладнання.

Таблиця 4.3. Пасічний інвентар і обладнання для пасіки на 100 бджолиних сімей

Інвентар	Кількість, шт	Інвентар	Кількість, шт
Для роботи з бджолами		Для виведення маток	
Стамеска	2-4	Шаблон	1-2
Димар	2-4	Шпатель	1-2
Лицева сітка	2-4	Ізолятор для отримання одновікових личинок	2-4
Ніж пасічний	2-4	Прищеплювальна рамка	3-6
Скребок-лопатка	2-4	Рамка-розсадник	3-6
Ковпачок для підсадження маток	25-30	Ізолятор для підсадження маток	10-15
Кліточка маточна	50-60	Для навощування рамок	
Розділювальна решітка	не менше 20	Дошка-лекало	2-4
Щітка для змітання бджіл	2-4	Дріт	4-6 катушок
Робочий ящик-табуретка	1 на пасіку	Котушкотримач	2
Переносний ящик	1 на пасіку	Діркокіл	1
Льотковий загороджувач	100	Коток комбінований	2
Годівниці	100	Електронавощувач рамок	1
Роївня	не менше 5	Для перетоплювання воску	
Трутнеловка	25-30	Сонячна воскотопка	1-2
Для відкачування меду		Воскотопка або воскопрес	1
Ніж пасічний	2-4	Загального призначення	
Стіл для розпечатування стільників	1	Термометр і психрометр	1
Ніж паровий і віброніж	1	Напувалка для бджіл	1
Вилка пасічна	2	Паяльна лампа	1
Видалювач бджіл	40	Пасічний візок	1
Ситечко подвійне	2	Кочова будка	1-2
Фільтр для проціджування меду	2-4	Вага для контрольного вулика	1
Медогонка 4-х рамкова	2	Рамкоочишувач	1
Ємність для зберігання меду на 50 кг	20	Вулики запасні	Не менше 2